

Huvud — Hand — Hjärta — Hälsa

= 4 H

När vi gick 4:e klass i folkskolan kom en dag en konsulent från Falun. Han berättade att 4 H var en juniorförening till JUF. 4 H betyder huvud, hand, hjärta och hälsa. Han talade om grönsaksodling som en sorts tävling, om hobbyverksamhet och kurser och om vad man kunde tjäna på att vara med i gemenskapen i 4 H.

Det var många i min klass, som blev intresserade. Ulla Nilsson var vår ledare. Hon ordnade klubbmöten, där vi gjorde tygtryck och sydde var sin grön bomullsskjorta. Den bar vi på våra möten, skördefester och prisutdelningar. Dessa prisutdelningar hölls varje år, då odlarna i klubben fick ett litet pris samt ett årsmärke från 4 H. Då var även konsulenten och föräldrarna inbjudna på kaffe och underhållning i skolbespisningen i Alma-skolan.

Vi odlade växter också, rotfrukter, kål, ärtor, jordbubbar, bärbuskar och äpplen. Det gick åt många timmar till rensning och gallring. Ibland gick det till överdrift. Jag minns att jag plockade bort varenda sten ur fårorna så det var rent som ett trampat jordgolv. Medan vi rensade brukade vi fantisera om vad vi skulle köpa för alla pengar vi skulle få för skörden. Till Mora lantmannaskola sålde vi potatis, morötter och palsternackor. Dessa palsternackor var ett kapitel för sig. En envisare rotfrukt får man leta efter. Hur vi än lirade och drog, så satt de där de satt. När man sedan tog ett rejält tag, så man ramlade baklänges och trodde man fått upp en rova minst, så var det bara den eländiga blasten, Det var det enda året vi odlade palsternackor.

Så bokförde vi våra företag, som t.ex. sådd, rensning och gallring i areal och antal timmar. I slutet på boken skrev vi en liten uppsats om utvärdering och planer för nästa säsong. Den kunde låta så här: Nästa år skall jag komma ihåg att titta på frönas grobarhet. Så skall jag sätta lök och sallad, för det fick jag sälja mest av. Jag skall också plantera rädisor och rödbetor och göra större land. . .

Vi kunde välja andra företag också, som t.ex. att ta hand om ladugårdssysslor under en vecka, att baka bröd eller ”mitt blommande fönster”.

Håll anders och Bond Lina Matsson.

Anders och Håll Nils var bröder och den senares hustru Anna och Lina systrar.

En dag jag minns speciellt var nog, när jag fick åka till Vassbo lantbruksskola och hämta 1:a pris som bäste växtodlare i Daladistriktet. Det var en fin radio, som ännu fungerar utmärkt. Några i klubben fick också åka till Rättviks skogs- och lantbruksskola på en veckas kurs. När Ulla sedan slutade var jag klubbledare några år. Då höll vi till i sockenstugan med våra möten. Under vintern turades vi om att elda i kaminen. Ibland gick det bra, ibland gick det inte alls. Då fick man gå in till "banken" och be om hjälp. Det var Bond Erik som höll till i sockenstugans kök.

En sommar tävlade vi om, vem som kunde odla den längsta solrosen. Ingrid Eklund vann. Hennes solros räckte upp över ladugårdstaket. Den blev över 4 meter hög. Jag har varken förr eller senare sett något liknande exemplar. Av solrosfröna, som vi betsat, trädde vi många fina halsband. Några andra hobbiesaker var "djur i fur", som vi täljde, slipade och betsade. Av peddigrotting flätade vi korgar och karottunderlägg. En kurs i framkallning och kopiering hann vi också med.

En sommar åkte vi på läger till Mångbro. Ett annat år var vi i Rossbergs fäbod. Dunder Karl skjutsade oss med traktor. Vi var ca 20 ungdomar på flaket med tält och packning samt två 20 liters mjölkkrukor och ett dragspel. I Rossberg var vi i fyra dagar. Där spelades volleyboll och vi hade olika tävlingar. På kvällarna var vi nere vid dammen och kokade mjölkchoklad i en gammal kopparkittel, som vi hängt upp över öppen eld. Sedan grillade vi korv och gräddade pinnbröd till.

Då blev det sång och musik ända tills myggorna tyckte det kunde räcka. Myggorna i Rossberg hade inte fått mat på årtionden, konstaterade vi.

En dag badade vi i bäcken efter en svettig volleybollmatch. Maili Jonsson från Myckelbyn kom på ett bra ställe, där man kunde åka kana på det våta, långa gräset rätt ner i bäcken.

Sista kvällen drog det ihop sig till åskväder. Det mullrade dovt och kusligt mellan bergen. Sedan regnade det, så pojkarna, som låg ute i tälten, måste flytta in i den lilla stuga, där flickorna logerade. En aning stökigt blev det ju, men roligt var det i alla fall.

Intresset för växtodling finns kvar än i dag. Tomatplantorna i fönstret väntar på utplantering, och det gör säkert tomatplantor i flera gamla 4 H-ares fönster. Jag har även köpt en liten, liten påse palsternacksfrön...

Bälter Mejt